

Περιεχόμενα μελωδιών και CD

1η Ενότητα

- 1) “Ωδή στη Χαρά” L.V. Beethoven 12
- 2) “Lightly Row” Γερμανικό Τραγούδι 12

2η Ενότητα

- 1) “Zampognata” Ιταλικό Τραγούδι 14
- 2) “Joyful Evening” Γερμανικό Τραγούδι 15

3η Ενότητα

- 1) “When the Saints go Marching in” Αμερικανικό Τραγούδι 16
- 2) “Folk Song Variation” Γαλλικό Τραγούδι 16

4η Ενότητα

- 1) “Red River Valley” Αμερικανικό Τραγούδι 18
- 2) “Sur Le Pont d’ Arignon” Γαλλικό Τραγούδι 18

5η Ενότητα

- 1) “Barcarolle” C. M. V. Weber 20
- 2) “Il Carnevale di Venezia” Ιταλικό Τραγούδι 21

6η Ενότητα

- 1) “Frere Jacques” Γαλλικό Τραγούδι 22
- 2) “Oh! Susanna” Αμερικανικό Τραγούδι 22
- 3) “Can Can” J. Offenbach 24

7η Ενότητα

- 1) “Minuetto” J.S.Bach 26
- 2) “Polka in the Forest” Πολωνικό Τραγούδι 27

8η Ενότητα

- 1) “Jarabe Tapatio” Μεξικάνικο Τραγούδι 28
- 2) “Τζάνεμ’ ποταμέ” Ελληνικό Δημοτικό 28

9η Ενότητα

- 1) “Romance” Παραδοσιακό Τραγούδι 30
- 2) “French Song” P. I. Tchaikovsky 32

10η Ενότητα

- 1) “Las Chiapanecas” Μεξικάνικο Τραγούδι 33

11η Ενότητα

- 1) “Wiegenlied” F. Schubert 34
- 2) “Αγια Νύχτα” F. Gruber 35

12η Ενότητα

- 1) “Μαύρα Μάτια” Ρωσικό Τραγούδι 36
- 2) “Γιάννη μου” Ελληνικό Δημοτικό 36

13η Ενότητα

- 1) “Lullaby” J. Brahms 38
- 2) “Auld Lang Syne” Σκωτσέζικο Τραγούδι 38

14η Ενότητα

- 1) “Μουσικό σήμα της Eurovision” M. A. Charpentier 40
- 2) “Swanee River” S. C. Foster 40

15η Ενότητα

- 1) “Cielito Lindo” C. Fernandez 42

16η Ενότητα

- 1) “Πολοβτσιανός χορός” A. Borodin 42
- 2) “Τα κύματα του Δουνάβεως” I. Ivanovici 44

17η Ενότητα

- 5) Melody F. X. Chwatal 47
- 6) Minuet J. S. Bach 48
- 7) Boogie 49

Πρόλογος της 1ης έκδοσης

Το αρμόνιο στη σημερινή του μορφή έφερε μια πραγματική επανάσταση στο χώρο της μουσικής. Κι αυτό γιατί ο καθένας σήμερα μπορεί με ελάχιστο κόπο συγκριτικά με παλιότερα να μεταμορφωθεί κυριολεκτικά σε “άνθρωπο ορχήστρα” με ατέλειωτους κι απίστευτους ηχητικούς συνδυασμούς και δυνατότητες. Όμως, αυτή η τεχνική εξέλιξη έγινε ξαφνικά. Δηλαδή, μέσα σε λίγα χρόνια. Έτσι, οι δάσκαλοι που δίδασκαν το αρμόνιο βρέθηκαν απροετοίμαστοι. Πώς θάπρεπε να γίνει τώρα η διδασκαλία αυτού του οργάνου; Οι πιο “συντηρητικοί” εξακολούθησαν να διδάσκουν με βάση την παλιά “δοκιμασμένη” συνταγή.

Την 20χρονη διδακτική ύλη του πιάνου(!) Ο τρόπος αυτός οδηγεί σε κωμικοτραγικές καταστάσεις, όπου στο τέλος ο μαθητής δεν μαθαίνει ούτε πιάνο ούτε αρμόνιο. Γιατί άλλες οι ανάγκες εξάσκησης της τεχνικής του πιάνου κι άλλες του αρμονίου. Άλλο το πληκτρολόγιο του πιάνου και το “touche” του κι άλλο του αρμονίου. Διαφορετικός είναι ο τρόπος χειρισμού των συγχορδιών και του ρυθμού στο αρμόνιο απ’ ό,τι στο πιάνο. Και τόσα άλλα... Υπάρχει όμως και η αντίθετη όψη του ίδιου νομίσματος. Είναι η μέθοδος που λέει: Πιάστε τη συγχορδία αυτή με το αριστερό χέρι, τοποθετήστε τον ανάλογο ρυθμό και με το δεξί χέρι παίξτε τη μελωδία. Με λίγα λόγια “πετάνε” το μαθητή στη θάλασσα να κολυμπήσει. Συνήθως ο μαθητής “πνίγεται”. Όσοι όμως επιπλεύσουν, γρήγορα διαπιστώνουν ότι: Τα εύκολα τραγουδάκια αρχίζουν να εξαπλούνται, οι ρυθμοί του αρμονίου αποδεικνύονται εξαιρετικά ανεπαρκείς και το αριστερό χέρι αρχίζει να παθαίνει “αγκύλωση”. Αποτέλεσμα: Ο μαθητής να απογοητεύεται και να τα παρατάει σύντομα.

Φτωχότερος, γιατί ξόδεψε ένα σωρό λεφτά να αγοράσει το αρμόνιο (αλλά και) καθόλου σοφότερος, γιατί νομίζει ότι αποκλειστικά φταίει ο ίδιος που δεν έμαθε να παίζει. Τα πράγματα λοιπόν (τελικά) είναι μάλλον σοβαρά. Αλλά πού βρίσκεται η αλήθεια; Ως συνήθως, αυτή βρίσκεται κάπου στη μέση. Η κάθε μία από τις μεθόδους που αναφέρθηκαν από μόνη της είναι λειψή. Χρειάζεται να γίνει ο συνδυασμός εκείνος που θα επιτρέψει την αξιοποίηση των ηχητικών δυνατοτήτων του αρμονίου με τη σωστή εξάσκηση των δακτύλων και των δύο χεριών.

Το κενό αυτό στη διδασκαλία του αρμονίου πιστεύουμε ότι έρχεται να καλύψει η μέθοδος αυτή του οργανίστα και πιανίστα Γ. Κωνσταντινίδη, η οποία πέρα από την εκμάθηση της σωστής τεχνικής του οργάνου πετυχαίνει να αναπτύξει τη μουσικότητα και την πρωτοβουλία του μαθητή και να τον προετοιμάσει για ανώτερες σπουδές στη μουσική. Και μάλιστα “εξ απαλών ονύχων”.

Ο εκδότης

Για την αναθεωρημένη έκδοση

Η νέα μορφή του βιβλίου “Πώς να παίζετε Αρμόνιο” είναι καρπός συνεργασίας ομάδας καθηγητών αρμονίου που δίδασκαν τη μέθοδο επί σειρά ετών. Η μακρόχρονη δοκιμασία στην πράξη διαμόρφωσε το διδακτικό υλικό και το προσαρμόσε στη σύγχρονη τεχνική εξέλιξη του οργάνου. Η μέθοδος απέκτησε έτσι μια πιο σφιχτοδεμένη διδακτική δομή ενώ η άρτια αισθητική της εμφάνιση βοηθάει πολύ τον μαθητή στην αφομοίωση της διδακτέας ύλης οδηγώντας τον βήμα βήμα στον συναρπαστικό κόσμο της μουσικής.

Για το CD των ασκήσεων

Το CD των ασκήσεων του βιβλίου ηχογραφήθηκε εκ νέου με σκοπό να βοηθήσει πιο αποτελεσματικά την μελέτη σας. Η ποιότητα είναι άψογη και τα όργανα ακούγονται πολύ καθαρά. Στην τεχνική της ηχογράφησης χρησιμοποιήθηκαν δύο κανάλια. Στο ένα ακούγεται έντονα ο ρυθμός και η αρμονική συνοδεία του κομματιού (ακκομπανιαμέντα) ενώ η μελωδία ακούγεται πολύ διακριτικά. Στο άλλο κανάλι ακούγεται έντονα η μελωδία και διακριτικά ο ρυθμός και η αρμονική συνοδεία. Ρυθμίζοντας το balance του ενισχυτή σας μπορείτε να ακούτε όποιο κανάλι σας ενδιαφέρει. Αυτό σημαίνει ότι μπορείτε να κάνετε εξάσκηση μαζί με το CD. Αν θέλετε να κάνετε εξάσκηση στο δεξί χέρι (μελωδία) τότε ρυθμίζετε τον ενισχυτή σας ώστε να ακούγεται μόνο η συνοδεία και ο ρυθμός. Αν πάλι θέλετε να εξασκήσετε το αριστερό σας χέρι (ακκομπανιαμέντα) κάνετε την αντίστοιχη ρύθμιση ώστε να ακούγεται μόνο η μελωδία.

Τέλος μπορείτε να χρησιμοποιήσετε το CD για ακουστική εξάσκηση (ear training). Πρώτα αποκτάτε μία γενική ιδέα για τη μελωδία και τα ακκομπανιαμέντα του κομματιού βλέποντας το βιβλίο. Μετά χωρίς τη βοήθεια του βιβλίου προσπαθείτε μαζί με το CD να παίξετε τη μελωδία ή τα ακκομπανιαμέντα του κομματιού.

Online ακουστικό υλικό

Τις ασκήσεις του βιβλίου μπορείτε επίσης να ακούσετε και να κατεβάσετε δωρεάν πληκτρολογώντας τον σύνδεσμο bit.ly/3GSMcjE ή σκανάροντας το QR code με το κινητό σας

Σημείωμα του συγγραφέα για τους δασκάλους και γονείς

Βασικές αρχές για τη μουσική εκμάθηση

Θάθελα εδώ να σας μεταφέρω κάποια συμπεράσματα στα οποία έχω καταλήξει διδάσκοντας μικρά παιδιά για πολλά χρόνια, με την ελπίδα ότι αυτό θα βοηθήσει κι εκείνα και εσάς. Ότι θα αναφερθεί εδώ ισχύει και για τους μεγάλους σε ηλικία μαθητές, μόνο που αυτοί δεν χρειάζονται ιδιαίτερη βοήθεια και μπορούν, αν το θελήσουν, να ασχοληθούν μόνοι τους, ακόμη και χωρίς δάσκαλο.

Πεποίθησή μου είναι ότι δεν υπάρχει έμφυτο ταλέντο. Κάθε παιδί με κατάλληλη εκπαίδευση μπορεί ν' αναπτύξει αυτή την ικανότητα. Με τι τρόπο; Με τον ίδιο τρόπο που έμαθε κάτι ιδιαίτερο πολύπλοκο: Τη μητρική του γλώσσα.

Διάσημοι παιδοψυχολόγοι όπως η M. Montessori και ο Jean Piaget έκαναν σημαντικές παρατηρήσεις πάνω στην ικανότητα του παιδιού να αφομοιώνει ό,τι συμβαίνει γύρω του. Ο μεγάλος δάσκαλος του βιολιού Shinichi Suzuki αξιοποίησε αυτή την ικανότητα των παιδιών, εφαρμόζοντας ένα ανάλογο πρόγραμμα διδασκαλίας. Λέει ο ίδιος: «Τα παιδιά μαθαίνουν κάθε απόχρωση της μητρικής τους γλώσσας ακούγοντάς τη συνέχεια. Η ίδια λογική μπορεί να εφαρμοστεί στην καλλιέργεια του αυτιού, ώστε να δεχτεί τη μουσική. Κάθε μέρα τα παιδιά πρέπει να ακούνε τα κομμάτια που μελετούν. Η μέθοδος αυτή αναπτύσσει το μουσικό τους αισθητήριο. Τα παιδιά, προσπαθώντας να παίξουν όπως ο εκτελεστής των κομματιών, κάνουν γρήγορη πρόοδο...»

Ο S. Suzuki εφάρμοσε στην πράξη αυτή τη θεωρία, αναλαμβάνοντας να διδάξει βιολί μια ομάδα συνηθισμένων παιδιών ηλικίας μικρότερης των 5 ετών. Τα αποτελέσματα ήταν καταπληκτικά. Τα παιδιά έδειξαν τόσο μεγάλη πρόοδο, που πολύ σύντομα άρχισαν να δίνουν μικρά κονσέρτα. Αξίζει μάλιστα να σημειωθεί ότι το βιολί είναι ίσως το δυσκολότερο μουσικό όργανο που υπάρχει.

Πώς θα βοηθήσουμε το μαθητή

Όμως, κανείς δάσκαλος δεν μπορεί να κάνει θαύματα, αν δεν έχει τη συνεργασία των γονιών. Αν οι γονείς “βοηθάνε” το παιδί επαναλαμβάνοντας συνεχώς διάβασε, διάβασε γιατί δεν θα δεις τηλεόραση, διάβασε γιατί... το μόνο που θα πετύχουν είναι να μισήσει το παιδί τη μελέτη. Αν το παιδί όλη μέρα ακούει “παθιαίρικα άσματα” και διαφημίσεις, το μόνο που δεν πρόκειται να μάθει είναι η μουσική.

Πώς όμως τα παιδιά θα αγαπήσουν την εξάσκηση; Αυτό είναι το κύριο πρόβλημα. Πιστεύω ότι αυτό λύνεται (σε συνεργασία πάντα με το δάσκαλο) μέσα απ' τη συζήτηση των συγκεκριμένων προβλημάτων, μέσα από την ενθάρρυνση και επιβράβευση των προσπαθειών τού μαθητή, καθώς και με συγκεκριμένη βοήθεια απ' τους γονείς ιδιαίτερα στην αρχική περίοδο εκμάθησης. Οι γονείς επιβάλλεται να μάθουν μερικά στοιχειώδη πράγματα γύρω από το αρμόνιο και την τεχνική του και να αποκτήσουν ορισμένες μουσικές γνώσεις. Πρέπει να οργανώσουν συστηματικά τις ώρες μελέτης του παιδιού και να φροντίσουν να ακούει καθημερινά τις ασκήσεις που πρόκειται να παίξει.

Οι ασκήσεις και οι μελωδίες που περιέχονται σ' αυτή τη μέθοδο διαλέχτηκαν με εξαιρετική προσοχή, έτσι ώστε να είναι εύκολο να αποτυπωθούν στη μνήμη του μαθητή. Με αυτό τον τρόπο μπορεί να τις εκτελέσει γρήγορα, αυξάνοντας έτσι την αυτοπεποίθηση και το ενδιαφέρον του.

Τι γίνεται με τις νότες;

Είναι σημαντικό το παιδί να μάθει να διαβάζει νότες. Αυτό όμως πρέπει να γίνει χωρίς να ασκείται πίεση, λαβαίνοντας υπόψη την ηλικία του παιδιού και τις ιδιαιτερότητές του. Ας μην ξεχνάμε ότι το παιδί πρώτα μιλά κι έπειτα διαβάζει και γράφει. Το ίδιο πρέπει να γίνει και με τη μουσική.

Ακόμη κι όταν ο μαθητής μάθει τις νότες, δεν πρέπει να παίζει τις ασκήσεις κοιτάζοντας συνεχώς το βιβλίο, αλλά πρέπει να τις μαθαίνει απ' έξω. Έτσι θα καλλιεργηθεί η μουσική του μνήμη και θα έχει γρήγορη εξέλιξη. Εδώ θα πρέπει να τονιστεί ότι μαθαίνουμε να διαβάζουμε μουσική για να μας είναι αχρείαση όταν χρειαστεί να παίξουμε κάπου.

Όπου σταματάει η τεχνική, αρχίζει η τέχνη

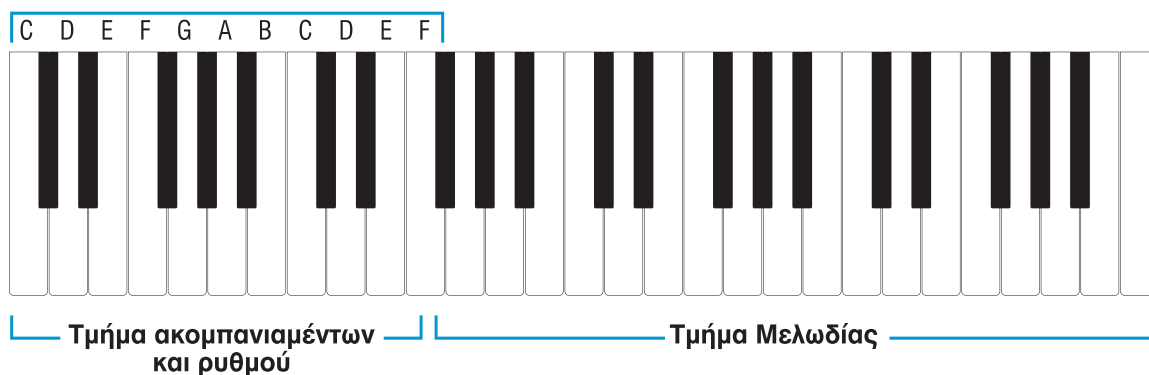
Όταν ο μαθητής θα 'χει μάθει να παίζει ένα κομμάτι χωρίς να κάνει λάθη στο χρόνο, τις νότες ή το δακτυλισμό, στο σημείο αυτό αρχίζει και η πραγματική δουλειά για το δάσκαλο. Εδώ ο μαθητής πρέπει να διδαχτεί τον εσωτερικό ρυθμό, την έκφραση, τη μουσική ευαισθησία. Αυτή είναι και πραγματική γοητεία της μουσικής.

Γ. Κωνσταντινίδης

ΠΡΟΚΑΤΑΡΚΤΙΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

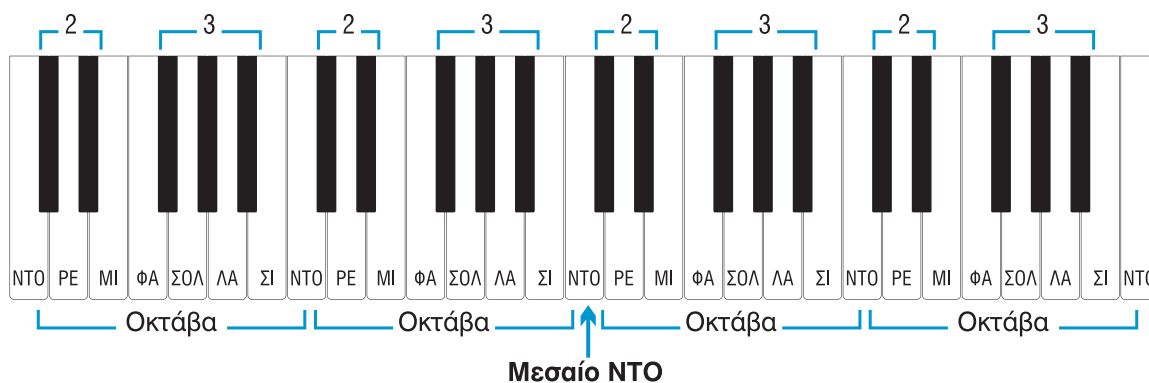
Το πληκτρολόγιο του οργάνου

Συνήθως στα περισσότερα αρμόνια σήμερα η διάταξη των πλήκτρων είναι η εξής:

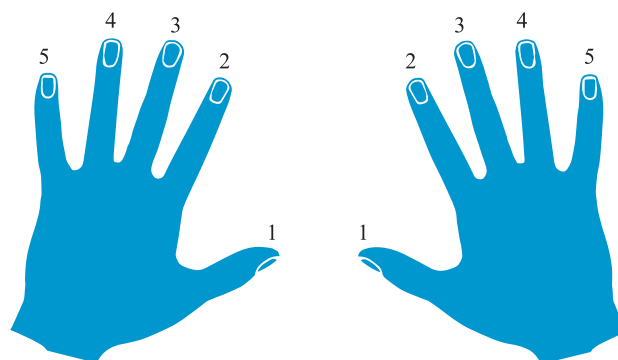

Πιο αναλυτικά παρατηρούμε:

α) Τη συνεχή εναλλαγή 2 μαύρων με 3 μαύρα πλήκτρα. Αριστερά από τα 2 μαύρα υπάρχει πάντα η νότα ΝΤΟ (C).

β) Έκταση των πλήκτρων σε 4 ή 5 οκτάβες (κάθε οκτάβα από ΝΤΟ σε ΝΤΟ).

Ονομασία δακτύλων

Θα γνωρίσουμε τώρα πιο συγκεκριμένα τα δυο βασικά τμήματα του αρμονίου.

Α. Τμήμα ακκομπανιαμένων και ρυθμού

α) Παίζοντας ακκομπανιαμένα (ή συγχορδίες - chords)

Το ακκομπανιαμένο ή συγχορδία είναι μια ομάδα από 3 ή περισσότερες νότες που παίζονται ταυτόχρονα και χρησιμοποιείται για να συνοδεύσει (να εμπλουτίσει αρμονικά) μία μελωδία. Το αρμόνιο μάς παρέχει τη δυνατότητα να παίζουμε συγχορδίες με δυο τρόπους: Το SINGLE FINGER CHORD (συγχορδία με ένα δάκτυλο) και το FINGERED CHORD (συγχορδία με πλήρη δακτυλισμό). Ας δούμε τη συγχορδία Ντο Ματζόρε (C) με τους δυο αυτούς τρόπους. Αφού θέσετε το αρμόνιο σε λειτουργία, τοποθετήστε (set) το διακόπτη των συγχορδιών (MODE) στην αντίστοιχη θέση.

SINGLE FINGER CHORD: ON

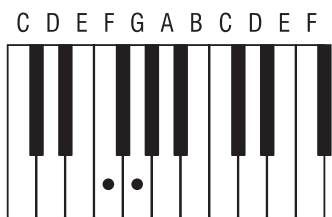
Πιέστε τη νότα ΝΤΟ (C) χρησιμοποιώντας το 2ο δάκτυλο του αριστερού χεριού. Η λειτουργία SINGLE FINGER CHORD μάς δίνει τη δυνατότητα να παίζουμε μια νότα και να ακούγονται τρεις νότες ταυτόχρονα.

FINGERED CHORD: ON

Πιέστε τις νότες ΣΟΛ (G) ΝΤΟ (C) και ΜΙ (E) χρησιμοποιώντας τα δάκτυλα 5, 2 και 1 του αριστερού χεριού. Ο χειρισμός των συγχορδιών με τον τρόπο FINGERED CHORD είναι περισσότερο χρήσιμος για το μέλλον, γι' αυτό προσπαθήστε από την αρχή να ασχοληθείτε μ' αυτόν τον τρόπο μόνο.

με SINGLE FINGER CHORD: ON

Μάθετε ακόμη τη συγχορδία ΣΟΛ Ματζόρε έβδομης (G7).

με FINGERED CHORD: ON

Τις συγχορδίες C και G7 θα τις χρησιμοποιήσουμε αρκετά στις πρώτες μελωδίες και ασκήσεις με τις οποίες θα ασχοληθούμε. Εξασκηθείτε λοιπόν αρκετά με τις δύο αυτές συγχορδίες, κάνοντας αλλαγές από τη μία στην άλλη. Προσέξτε ότι οι δύο συγχορδίες έχουν μια κοινή νότα. Όταν αλλάζετε από τη C στην G7, κρατήστε ακίνητο το δάκτυλο 5 και μετακινήστε τα δάκτυλα 3 και 1 (εννοείται ότι χρησιμοποιούμε τον τρόπο FINGERED CHORD).

β) Παίζοντας ακκομπανιαμένα με ρυθμό (RHYTHM)

Γνωρίστε τώρα μια άλλη λειτουργία του αρμονίου σας, το Ρυθμό (RHYTHM). Στην αρχή η λειτουργία (MODE) του SINGLE FINGER CHORD ή FINGERED CHORD να είναι στη θέση OFF. Το ρυθμό μπορείτε να τον θέσετε σε λειτουργία με δύο βασικούς τρόπους:

1. Πιέζοντας το διακόπτη START. Αμέσως αρχίζει η ντραμς και ο ρυθμός συνοδεύεται με μια φωτεινή ένδειξη.
2. Πιέζοντας το διακόπτη SYNCHRO START. Στην περίπτωση αυτή ανάβει η φωτεινή ένδειξη του ρυθμού αλλά η ντραμς θα ακουστεί μόνο αν πιέσουμε κάποιο πλήκτρο στο τμήμα ακκομπανιαμένων και ρυθμού. Το πόσο γρήγορα παίζει ο ρυθμός, εξαρτάται από τη ρύθμιση που έχετε κάνει στο TEMPO.

Τέλος, αν το αρμόνιό σας διαθέτει FILL-IN και INTRO, μπορείτε για ποικιλία να χρησιμοποιήσετε άλλους δύο τρόπους:

1. Πιέζοντας πρώτα το FILL-IN και μετά το START, η ντραμς ξεκινά με μια εντυπωσιακή παραλλαγή.
2. Πιέζοντας το INTRO, η ντραμς ξεκινά σταδιακά, κάνοντας πρώτα μια εισαγωγή.

Για να σταματήσετε το ρυθμό, πιέστε το STOP ή το ENDING. Εξασκείστε τώρα τις συγχορδίες που έχετε μάθει μαζί με το ρυθμό. Κάνετε κατά σειρά τις εξής ενέργειες, πιέζοντας τους αντίστοιχους διακόπτες:

ΡΥΘΜΟΣ: DISCO
 SET TEMPO: MEDIUM (ή λίγο πριν τη μέση)
 FINGERED CHORD: ON
 SYNCHRO START: ON

Τώρα είστε έτοιμοι να παίξετε την πρώτη συγχορδία σας την ΝΤΟ Ματζόρε (C). Τις αλλαγές στις συγχορδίες να τις κάνετε σε κάθε τέσσερα χτύπημα της ντραμς. Κάθε χτύπημα απεικονίζεται με (/). Ορισμένα αρμόνια έχουν φωτεινή ένδειξη για κάθε χτύπημα της ντραμς. Μόλις πιέσετε τα πλήκτρα της πρώτης συγχορδίας, “ξεκινά” ολόκληρη η ορχήστρα.

The diagram shows three rows of guitar chord diagrams for a 4/4 disco rhythm. Each row represents a 4-measure sequence of chords. The first row has blue sun-like icons above the first four C chords. The diagrams show the fretting patterns for each chord on a six-string guitar.

Η άσκηση αυτή αποτελεί και τη ρυθμική συνοδεία του τραγουδιού Ωδή στη Χαρά, που θα δούμε αργότερα ολοκληρωμένα.

Επαναλάβετε την ίδια διαδικασία και στην παρακάτω άσκηση τοποθετώντας όμως τώρα το ρυθμό **Pop 4/4**.

The diagram shows two rows of guitar chord diagrams for a Pop 4/4 rhythm. Each row represents a 4-measure sequence of chords. The first row has blue sun-like icons above the first four C chords. The diagrams show the fretting patterns for each chord on a six-string guitar.